

PATVIRTINTA

Pakruojo r. Linkuvos lopšelio-darželio
„Šaltinėlis“ direktoriaus 2024 m.
gruodžio 19 d. įsakymu Nr. V-140

**PAKRUOJO R. LINKUVOS LOPŠELIO-DARŽELIO „ŠALTINĖLIS“
SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO
TVARKOS APRAŠAS**

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Pakruojo r. Linkuvos lopšelio-darželio „Šaltinėlis“ smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašo (toliau – Aprašas) paskirtis – padėti užtikrinti sveiką, saugią, užkertančią kelią smurto, prievartos apraiškomis aplinką, kuri yra psichologiškai, dvasiškai ir fiziškai saugi.

2. Šis Aprašas parengtas vadovaujantis Smurto ir patyčių prevencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017 m. kovo 22 d. įsakymu Nr. V-190 „Dėl smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijų patvirtinimo“.

3. Aprašas nustato smurto ir patyčių stebėsenos, prevencijos ir intervencijos vykdymą Pakruojo r. Linkuvos lopšelyje-darželyje „Šaltinėlis“ (toliau – Lopšelis-darželis).

4. Aprašas remiasi šiais principais:

4.1. į smurtą ir patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl socialinės padėties, lyties, seksualinės orientacijos, negalės, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;

4.2. kiekvienas įstaigos darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie smurtą/patyčias, turi į jas reaguoti ir stabdyti;

4.3. veiksmų turi būti imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie smurtą/patyčias amžiaus ir pareigų bei nepriklausomai nuo smurtaujančių/besityčiojančiųjų ar patiriančių smurtą/patyčias amžiaus ir pareigų.

5. Visi Lopšelio-darželio bendruomenės nariai privalo vadovautis Aprašo nuostatomis.

6. Apraše vartojamos sąvokos:

6.1. smurtas – veikimu ar neveikimu asmeniui daromas tyčinis fizinis, psichinis, seksualinis, ekonominis ar kitas poveikis, dėl kurio asmuo patiria fizinę, materialinę ar neturtinę žalą.

6.2. patyčios – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui. Patyčios gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) ir/ar netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos):

6.2.1. žodinės patyčios: pravardžiavimas, grasinimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

6.2.2. fizinės patyčios: mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;

6.2.3. *socialinės patyčios*: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;

6.2.4. elektroninės patyčios: skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.

- 6.3. patyčias patiriantis vaikas – ugdytinis, iš kurio yra tyčiojamasi;
- 6.4. besityčiojantysis – ugdytinis ar suaugęs, inicijuojantis patyčias ir/ar prisidedantis prie jų;
- 6.5. *patyčias patiriantis suaugęs* – administracijos atstovas, mokytojas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, iš kurio tyčiojasi ugdytinis (-iai);
- 6.6. *patyčių stebėtojas* – ugdytinis, matantis ar žinantis apie patyčias;
- 6.7. *patyčių prevencija* – veikla, skirta patyčių rizikai mažinti imantis švietimo įstaigos bendruomenės narių (vaikų, administracijos atstovų, pedagogų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) švietimo, informavimo ir kitų priemonių;
- 6.8. *patyčių intervencija* – visuma priemonių, taikomų visiems patyčių dalyviams (patiriantiems, besityčiojantiems, stebėtojams), esant poreikiui įtraukiant ugdytinių tėvus (globėjus, rūpintojus);
- 6.9. *patyčių prevencijos ir intervencijos stebėsena* – patyčių situacijos švietimo įstaigoje stebėjimas renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinio tolesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.

II SKYRIUS

SMURTO IR PATYČIŲ STEBĖSENA IR PREVENCIJA ĮSTAIGOJE

7. Smurto ir patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi Lopšelio-darželio veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėsena rūpinasi įstaigos vadovas, vaiko gerovės komisijos nariai, grupių mokytojai, o ją vykdo visi Lopšelio-darželio bendruomenės nariai.
8. Įstaigos vadovas yra atsakingas už Aprašo parengimą, vykdymą ir stebėseną.
9. Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos įgyvendinimą koordinuoja Vaiko gerovės komisija, kurios nariai kasmet:
- 9.1. inicijuoja ir koordinuoja anoniminės bendruomenės narių apklausos vykdymą ir apibendrina jos rezultatus;
- 9.2. surenka apibendrintus duomenis iš grupių mokytojų dėl Lopšelyje-darželyje fiksuotų pranešimų apie smurtą ir patyčias bei atlieka jų analizę;
- 9.3. remiantis apklausos ir pranešimų apie smurtą ar patyčias analizės duomenimis, rengia smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių planą;
- 9.4. aptaria turimą informaciją, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo plano turinį vaiko gerovės komisijos posėdyje;
- 9.5. teikia siūlymus Lopšelio-darželio vadovui dėl smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo, darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo smurto ir patyčių prevencijos ir/ar intervencijos srityje ir kitais klausimais;
- 9.6. teikia siūlymus Lopšelio-darželio vadovui dėl Aprašo tobulinimo;
- 9.7. atlieka kitus Apraše numatytus veiksmus.

III SKYRIUS

SMURTO IR PATYČIŲ INTERVENCIJA DARŽELYJE

10. Visais įtariamų ir realių smurto ar patyčių atvejais **kiekvienas Lopšelio-darželio darbuotojas** reaguodamas:
- 10.1. įsikiša įtaręs ir/ar pastebėjęs smurtą/patyčias – nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus;
- 10.2. praneša smurtaujančiam/besityčiojančiam apie jo netinkamą elgesį ir liepia liautis;
- 10.3. jei vaikui reikia pagalbos, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus, rūpintojus) ar darželio darbuotojus) ar institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba);

10.4. informuoja apie įvykį grupės mokytoją ir/ar vieną iš vaiko gerovės komisijos narių apie smurtą/ įtariamas ir/ar įvykusias patyčias (ar elektronines patyčias), pateikia pranešimo apie smurto/patyčias formą (1 priedas).

11. **Lopšelio-darželio pedagogas** organizuoja individualius pokalbius su smurto/patyčių dalyviais, informuoja tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui kviečia juos dalyvauti pokalbiuose, stebi situaciją ir jeigu situacijai nesikeičiant informuoja apie netinkamą vaiko elgesį vaiko gerovės komisiją.

12. **Vaiko gerovės komisija** gavusi informaciją apie smurtą ar įtariamas ir/ar įvykusias patyčias:

12.1. išsiaiškina situaciją, nustato, ar tai patyčių atvejis;

12.2. organizuoja individualius pokalbius su smurto/patyčių dalyviais, informuoja tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui kviečia juos dalyvauti pokalbiuose;

12.3. vykdo tolesnę smurto/patyčių situacijos stebėseną;

12.4. formą registruoja Smurto/patyčių registracijos žurnale;

12.5. nesibaigus smurto/patyčių situacijai, imasi spręsti patyčių atvejį;

12.6. esant sudėtingesnei situacijai, organizuoja Vaiko gerovės komisijos posėdį, numato veiksmų planą (3 priedas) (gali būti individualūs pokalbiai su skriaudėju, skriaudžiamuoju, stebėtojais, kt. priemonės), supažindina su jo nevykdymo pasekmėmis skriaudėją ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui koreguoja veiksmų planą;

12.7. vykdo plane numatytas veiklas, stebi, analizuoja, organizuoja pakartotinius susirinkimus situacijai įvertinti.

13. Lopšelio-darželio bendruomenės narys, įtaręs smurtą/patyčias ar liudijęs smurto/patyčių atvejį, informuoja apie situaciją direktorių.

14. **Lopšelio-darželio direktorius**, sužinojęs apie darbuotojo patiriamą smurtą/ patyčias arba įstaigos darbuotojo tyčiojimąsi, nedelsdamas imsi priemonių sustabdyti smurto ar patyčių atvejį.

15. Kitiems smurto ar/ir patyčių dalyviams pagal individualius poreikius Lopšelyje-darželyje teikiama švietimo pagalbos specialistų ar pedagogų pagalba, reikalui esant gali būti kreipiamasi į pedagoginę psichologinę tarnybą.

IV SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

16. Kiekvienų mokslo metų pabaigoje atliekama anoniminė tėvų ir pedagogų apklausa, siekiant išsiaiškinti smurto ir/ar patyčių situaciją Lopšelyje-darželyje. Duomenys apibendrinami ir pagal gautus rezultatus sudaromas veiklų planas kitiems mokslo metams.

17. Visi duomenys, susiję su ugdytiniu, yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti mokinio teises ir teisėtus interesus.

18. Aprašas skelbiamas el. dienyne „Mūsų darželis“ ir Lopšelio-darželio interneto svetainėje www.linkuvosdarzelis.lt.

PRITARTA

Pakruojo r. Linkuvos lopšelio-darželio
„Šaltinėlis“ mokytojų tarybos
protoliniu nutarimu
(2024-12-18 protokolas Nr. MT- 9)

**PAKRUOJO R. LINKUVOS LOPŠELIO-DARŽELIO „ŠALTINĖLIS“
PRANEŠIMO APIE SMURTĄ IR PATYČIAS FORMA**

Pranešimo data

Bendrieji duomenys:

Kas pranešta apie patyčias:	
Kam pranešė apie patyčias:	
Kada įvyko patyčios	
Kur įvyko patyčios:	
Kokia patyčių forma naudota ar įtariama, kad buvo naudota:	
☐ Fizinės: vaiko užgauliojimas veiksmais (pargriovimas, įspyrimas, kumštelėjimas, spjaudymas, daiktų atiminėjimas ar gadinimas, plaukų pešiojimas ir pan.);	
☐ Socialinės: įvairūs gąsdinantys, bauginantys gestai, ignoravimas, siekiant parodyti, kad vaikas yra nepageidaujamas ar atstumiamas;	
☐ Elektroninės: patyčios vykstančios elektroninėje erdvėje: socialiniuose tinkluose, kitose vietose internete, naudojant mobiliuosius telefonus (nemalonių žinučių arba elektroninių laiškų rašinėjimas, skaudinantis bendravimas pokalbių kambariuose, vaiko asmeninio gyvenimo detalių viešinimas, tapatybės pasisavinimas ir pan.).	
☐ Kiti pastebėjimai (įrašyti)	

Duomenys apie patyčių dalyvius:

Vaiko/asmens, <u>patyrusio smurtą ar patyčias</u> , vardas, pavardė, amžius:	
Vaiko/asmens, <u>kuris tyčiojosi</u> , vardas, pavardė, amžius:	
Vaiko/asmens, <u>stebėjusio patyčias</u> , vardas, pavardė, amžius:	

Išsamesnė informacija apie įvykį:

--

Lopšelio-darželio pedagogo ar kito darbuotojo elgesys šioje patyčių situacijoje:

Pakruojis r. Linkuvos lopšelio-darželio
„Šaltinėlis“ smurto ir patyčių prevencijos
ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašo
2 priedas

**PAKRUOJO R. LINKUVOS LOPŠELIO-DARŽELIO „ŠALTINĖLIS“
SMURTO IR PATYČIŲ REGISTRACIJOS ŽURNALAS**

Sutartinis žymėjimas: F– fizinis smurtas, Ž – žodinės patyčios, P – psichologinis smurtas, E – patyčios elektroninėje erdvėje.

[illegible]

Pakruojo r. Linkuvos lopšelio-darželio
„Šaltinėlis“ smurto ir patyčių prevencijos
ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašo
3 priedas

**PAKRUOJO R. LINKUVOS LOPŠELIO-DARŽELIO „ŠALTINĖLIS“
VEIKSMŲ PLANO FORMA**

Įvykio, situacijos dalyviai	Veiksmai	Data	Laukiamas rezultatas
Patyčias patyręs asmuo			
Smurtautojas			
Stebėtojas/liudininkas			
Patyčių dalyvių tėvai (kai smurtautojas – vaikas)			
Kitas darbuotojas			
Kita			